

УДК 636.2:637.112

Скляренко Ю.І., к.с.-г.н., с.н.с. (E-mail Sklyrenko9753@rambler.ru)
Сумський інститут АПВ НААН, Сумська обл., Сумський р-н, С. Сад,

Братушка Р.В., аспірант
Інститут розведення і генетики тварин, НААН

Чернявська Т.О., к.с.-г.н., доцент ©
Сумський національний аграрний університет

ВПЛИВ СЕЗОНУ ОТЕЛЕННЯ КОРІВ НА РІВЕНЬ НАДОЇВ І ПОКАЗНИКИ СТІЙКОСТІ ЛАКТАЦІЇ

У статті наведені результати досліджень, щодо впливу сезону отелення на показники молочної продуктивності корів-первісток сумського внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної породи. Встановлено, що тварини осіннього та зимового отелень мали вищі надої, а тварини літнього отелення кращі якісні показники молочної продуктивності. Тваринам які отелилися влітку та восени характерні вищі значення індексу Тернера та індексу повноцінності лактації).

Ключові слова: лактація, надій, лактаційна крива, молочна продуктивність

Вступ. На думку Г.Д. Ілляшенко(1), формування продуктивності худоби зумовлюється генетичним потенціалом тварин і реалізується як норма реакції у взаємодії чинників «генотип-середовище» у процесі їх онтогенетичного розвитку впродовж вирощування і господарського використання. Це підтверджують і С.І. Гнатюк, Л.М. Хмельничий(2), вони зазначають, що рівень ознак, котрий характеризує молочну продуктивність корів залежить від суми двох основних факторів – спадковості та зовнішнього середовища.

Загальновідомо, вважають В.І. Обліванцов, В.В. Руженський(4), що сезон отелення безпосередньо впливає на рівень молочної продуктивності корів, через зміни умов годівлі та кліматичних факторів.

За даними вітчизняних науковців(1, 3), незалежно від походження, тварини які розтелилися взимку та восени характеризуються більш високою молочною продуктивністю у порівнянні з коровами, отелення яких пройшло у весінні та літні місяці.

Питання раціональних строків отелення корів в умовах промислового розвитку молочногоскотарства, має певне практичне значення.

Тому метою наших досліджень було вивчити вплив сезону отелення корів-первісток на характер лактаційних кривих та молочну продуктивність в умовах конкретного сільгоспприємства.

Матеріал та методи. Для досягнення поставленої мети усе поголів'я корів-первісток сумського внутрішньопородного типу української чорно-рябої молочної

породи, які в 2009-2011 роках мали закінчену лактацію, розділили на чотири групи залежно від сезону отелення: перша – зимовий (грудень, січень, лютий) – 19 голів, весняний (березень, квітень, травень) – 37 голів, літній (червень, липень, серпень) – 15 голів, осінній (вересень, жовтень, листопад) – 26 голів.

Молочну продуктивність указанного поголів'я вивчали за такими показниками:

щомісячною добовою продуктивністю протягом лактації за показниками контрольних доїнь;

фактичним надоем за лактацію, у тому числі по сезонах року;

стійкість лактації визначали за індексами: Х.Тернена (Е.И. Сакса, 1985; А.И. Бич, Е.И. Сакса, 1987):

$$IT = \frac{\text{Надій за 305 днів}}{\text{Максимальний надій за місяць}};$$

повноцінності лактації за В.Б. Веселовським (1930):

$$IV = \frac{\text{Надій за лактацію}}{\text{Максимальний добовий надій} * \text{Днів лактації}} * 100.$$

Лактаційні криві будували за загальноприйнятою методикою.

Результати дослідження. Вивчення лактаційних кривих корів різних сезонів отелення свідчить, що максимальну продуктивність тварини усіх груп проявляли на 1-2-му місяцях лактації, а потім лактаційна крива спадала з різною інтенсивністю (рис. 1). При цьому найвищі добові надое (близько 20 кг) мали корови осінніх отелень, в подальшому вони різко знижувалися, і в цілому їхня молочна продуктивність становила 4712 кг. У тварин інших сезонів отелення максимальна продуктивність складала 17,2-19,0 кг, а надій за лактацію – 4186-4418 кг молока.

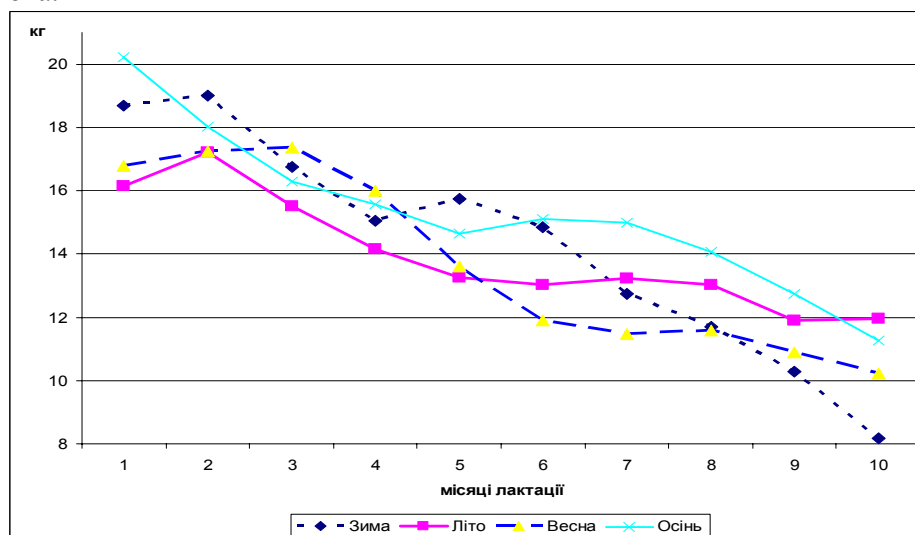

Рис.1. Лактаційні криві корів-первісток залежно від сезону отелення

Основним показником, що характеризує лактаційну діяльність молочної худоби, є кількість молока, одержаного за лактацію, а остання зумовлена вищими добовими надоями і стійкістю лактації. Розраховані нами показники стійкості лактації вказують на те, що тваринам які отелилися влітку та восени характерні вищі значення індексу Тернера (відповідно 231 та 230) та індексу повноцінності лактації (відповідно 75,7 та 75,4) (табл. 1).

Таблиця 1.

Молочна продуктивність корів в залежності від сезону отелення

Сезон отелення	Надій, кг	Вміст жиру в молоці	Вміст білка в молоці	Індекс Тернера	Індекс повноцінності лактації
Зима	4418±154	3,50±0,08	3,10±0,03	216,4±8,2	70,9±2,7
Весна	4186±134	3,53±0,07	3,14±0,03	218,6±4,9	71,7±1,6
Літо	4256±287	3,70±0,10	3,26±0,04	231,0±7,3	75,7±2,4
Осінь	4713±179	3,57±0,06	3,12±0,03	230,1±6,1	75,4±1,9

У наших дослідженнях підтверджена більшістю авторів (1, 2, 3) тенденція до переваги за надоем первісток осіннього та зимового над коровами весняного та літнього отелень. За отелення восени від корів-первісток отримано на 457 кг (10%) більше молока чим від тварин літнього отелення та на 526 кг (11%) чим від тварин весняного отелення ($p < 0,05$).

Кращі якісні характеристики молочної продуктивності мали корови-первістки літнього отелення. Так за вмістом жиру та білку в молоці вони переважали тварин всіх отелень. При чому за вмістом білка в молоці різниця була статистично вірогідна ($p < 0,05$).

Висновки.

У результаті проведених досліджень встановлено, що сезон отелення впливав на рівень молочної продуктивності. Найвищий рівень надою - 4713±179 характерний первісткам, котрі отелилися восени. Кращі якісні показники молочної продуктивності мали первістки, котрі отелились влітку. Найгірші показники молочної продуктивності мали корови-первістки весняного сезону отелення.

Література

1. Гнатюк С.І., Хмельничий Л.М. Формування молочної продуктивності корів залежно від впливу паратипових факторів // Вісник Сумського національного аграрного університету, серія Тваринництво. – Суми. – 2010. – Вип. 7(17). – с.32-35.
2. Іляшенко Г.Д. Вплив паратипових чинників на молочну продуктивність корів // Вісник Сумського національного аграрного університету, серія Тваринництво. – Суми. – 2010. – Вип. 12(18). – с.53-57.
3. Маньковський А.Я. Вплив сезону отелення корів на рівень надоїв // Науковий вісник Національного аграрного університету. – Київ. - 2007. – Вип. 114. - с.126-128.
4. Обливанцов В.В., Руженський В.В. Методика обчислення тривалості інтервалу між двома датами у тваринництві. Календар запуску і отелень корів,

парувань і опоросів свиноматок: Практичні консультації для зоотехніків, техніків штучного осіменіння, фермерів, сільських господарів. – Суми: ВАТ «Обласна друкарня». Видавництво «Козацький вал», 2003- 28с.

Summary

In the article the results of researches are resulted, in relation to influencing of season of calving on the indexes of milk productivity of cow of Ukrainian black-mottle milk breeds. It is set, that the animals of autumn and winter calving had higher yields, and the animals of summer calving are the best high-quality indexes of milk productivity. To the animals which calved the higher values of the Ternera index and index of full value of lactation are in summer and in autumn characteristic.

Keywords: lactation, yield, lactation productivity crooked, milk

Рецензент – д.с.-г.н., проф. Козенко О.В.